EURÓPAI PARLAMENT

2004 *2009*

Jelentéstervezet
az Állampolgári Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottságtól a Lengyelországba küldött delegációról

ELŐADÓ: Wolfgang KREISSL-DÖRFLER

Bevezetés

Nyolc európai parlamenti képviselőből álló **delegáció** utazott Lengyelországba, ahol két, már ott tartózkodó lengyel európai parlamenti képviselő csatlakozott hozzájuk (lásd a résztvevők listáját – 1. melléklet). A missziót Patrick GAUBERT (EPP-ED) vezette, az előadó Wolfgang KREISSL-DÖRFLER (PES) volt. A látogatásra 2008. április 1-jétől április 3-ig került sor.

A látogatásnak **két része** volt (lásd a programtervezetet – 2. melléklet)**:**

- az első rész nagyrészt április 1-jén és 2-án zajlott le a menedékkérők fogadását és a bevándorlók lengyelországi helyzetét illetően
- a második részre április 3-án került sor, és a Frontexnél tett látogatást tartalmazta.

E jelentéstervezet célja a küldöttség feladatának első része volt, a menedékkérőknek és a bevándorlóknak a lengyelországi fogadását illető helyzetnek szentelve.

A delegáció e részének **célja** az volt, hogy közvetlenül meggyőződjön a menedékkérők és bevándorlók lengyelországi fogadását illető helyzetről, és megértse, hogy egyes európai irányelveket és rendeleteket miként hajtanak végre:

- a Tanács 2003. január 27-i, a menedékkérők befogadása minimumszabályainak megállapításáról szóló 2003/9/EK irányelve[1] (befogadási irányelv),
- a Tanács 2005. december 1-jei, a menekültstátus megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló 2005/85/EK irányelve[2] (eljárási irányelv)
- a Tanács 2003. február 18-i, egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam

[1] *Hivatalos Lap L 031 , 2003.02.06. 0018 – 0025. o.*
[2] *Hivatalos Lap L 326 , 2005.12.13. P. 0013 – 0034. o.*

meghatározására vonatkozó feltételezési eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK rendelete[1] (Dublin II rendelet).

Összefüggés

Ez a látogatás egyike volt a LIBE-bizottság tagjai által végrehajtott látogatássorozatnak, amelynek célja, hogy első kézből tájékozódjanak azokról a körülményekről, amelyek mellett az egyes EU-tagállamokban a bevándorlókat és menedékkérőket elhelyezik. Ez a lengyelországi látogatás a hasonló, Olaszországba (Lampedusa), Spanyolországba (Ceuta és Melilla, Kanári-szigetek), Franciaországba (Párizs), Máltára, Görögországba (Szamosz és Athén), Belgiumba, az Egyesült Királyságba és Hollandiába irányuló hasonló delegációkat követi.

A delegáció programja:

Az idő rövidsége miatt a látogatás **két központra** összpontosított: **az idegenek számára fenntartott lesznowolai őrzött központra** és a **külföldiek számára fenntartott Biała Podlaska-i őrzött központra**. A delegátusok azonban úgy határoztak, hogy Urszula GACEK asszony és Genowefa GRABOWSKA asszony a LIBE-delegáció nevében meglátogat néhány **befogadó központot** is, és megfigyeléseiket a delegáció a végleges LIBE-jelentéshez mellékeli.

A delegáció napirendje időrendben az alábbiakat tartalmazta:

- a bevándorlás és menedékjog terén aktív lengyel szervezetekkel és nem kormányzati szervezetekkel való találkozás (2008. április 1., kedd)
- bevezető értekezlet, melynek célja a lengyel menedékjogi politika fő vonalainak bemutatása a Külföldiek Hivatala vezetőjének, a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium Migrációs Hivatala igazgatójának, a Külföldiek Hivatala Nemzetközi Együttműködési Irodája igazgatójának, valamint a határőrség képviselőjének közreműködésével (2008. április 1., kedd)
- találkozó Piotr STACHAŃCZYK úrral, a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium államtitkárával (2008. április 2., szerda).

A Lengyelországba történő utazása előtt a delegáció alapos tájékoztatást kapott a lengyel kormánytól, valamint az ENSZ Menekültügyi Főbiztossága (UNHCR) irodájától, az ECRE és az IOM EU-irodáitól, az Európai Egyházi Migrációs Bizottságtól (CCME), az Amnesty International-től, a Human Rights Watch-tól, a European Association for Human Rights-tól és az FIDH-tól.

A lengyelországi menedékjog és bevándorlás körülményeiről a tagok dokumentumokat kaptak az UNHCR-tól, a nem kormányzati szervektől, valamint a lengyel kormánytól.

A delegációt az Európai Parlament Audiovizuális Szolgálatával együttműködő egyik helyi televíziós stáb és egy fotós is elkísérte. Az elképzelés az volt, hogy a Europe by Satellite (EbS) csatornán keresztül mutatják be ezt az európai tevékenységet. A látogatásnak jó sajtóvisszhangja volt. Az újságírók, a fotós és a televíziós stáb számára engedélyezték a belépést a központokba. Az utolsó napon, 2008. április 3-án az európai parlamenti képviselők sajtókonferenciát tartottak.

[1] *Hivatalos Lap L 050 , 2003. 02.25. 0001 – 0010. o.*

Háttér

Jogszabályi keret

A külföldi állampolgárokra és a menedékjogra vonatkozó nemzeti jogi keret elsősorban a
- a külföldiekről szóló 2003. június 13-i törvényből (idegenrendészeti törvény, amelyet 2005-ben és 2007-ben módosítottak), valamint
- a Lengyel Köztársaság területén az idegeneknek védelmet biztosító 2003. június 13-i törvényből áll. Az e törvényekben foglalt intézkedések némelyikét a Lengyelországba való belépés és ott tartózkodás feltételeiről szóló 2006. július 14-i törvény módosította.

Az idegenek védelméről szóló törvény, valamint a korábbi, 1997. évi idegenrendészeti törvény tartalmazza a menekültstátus megadásának eljárására és gyakorlatára vonatkozó rendelkezéseket, a biztonságos harmadik ország és a származási ország, a nyilvánvalóan alaptalan kérelem fogalmát, a védelem kiegészítő formáira, az ideiglenes védelemre és a menedékjogra vonatkozó rendelkezéseket. Leírja ezen kívül a kíséret nélküli menedékkérő kiskorúak jogi helyzetét, és további védelmi mechanizmusról rendelkezik a különösen nehéz helyzetben levő személyek (az erőszak áldozatai) tekintetében.

A bevándorlási és menedékjogi politikáért felelős hatóságok

A „Ministerstwo Spraw Wewnetrznych i Administracji" (Belügyi és Közigazgatási Minisztérium) felelős általában a bevándorláspolitikáért és a menekültekkel, a legális és illegális bevándorlókkal kapcsolatos kérdésekért.

A minisztérium felügyelete alá tartozik az „Urzed do Spraw Repatriacji i Cudzoziemcow" (Külföldiek Lengyel Hivatala, korábban a Hazatelepülők és Idegenek Lengyel Hivatala), amely a BOO, a nyitott befogadó központok igazgatását, szervezését és irányítását végző szervezetért felelős.

A minisztérium felügyelete alá tartozik még a „Komenda Glowna Policji" (rendőrség) és a „Komenda Glowna Strazy Granicznej" (határőrség), és mindkét szervezet felelős a zárt közösségi szállásokért.

Kik a bevándorlók és a menedékkérők?

Amióta Lengyelország 2004 májusában csatlakozott az Európai Unióhoz, a bevándorlás két fő forrása a következő volt:

- a korábbi szovjet tagállamok állampolgárainak legális és illegális bevándorlása (főleg Ukrajnából és Fehéroroszországból), akik idénymunkát keresnek;
- főleg 2002 óta a csecsen menedékkérők tömeges beáramlása (az összes menedékkérő 90%-a).

A menedékjogi eljárás

Jelenleg egyetlen menedékjogi eljárás van, de a külföldiek két különféle státust kaphatnak: menekültstátust és tűrt tartózkodási engedélyt.

A menekültstátust akkor kapja meg a külföldi, ha teljesíti a Genfi Egyezmény feltételeit, amelynek Lengyelország 1991 óta részese.

A tűrt tartózkodási engedély 2003-ban vezették be, és azóta erőteljes az a tendencia, hogy a menekültstátus helyett ezt a védelmet biztosítsák a külföldiek számára. A tűrt tartózkodási engedély kedvezményezettjei élvezik a menekülteknek kínált jogok többségét, vannak azonban különbségek.

A menekültügyi eljárás a kérelemmel kezdődik meg, amelyet az idegennek személyesen kell benyújtania a Hazatelepülők és Idegenek Hivatala elnökének.

Az idegen menekültstátusz iránti kérelmét a határőr parancsnokon keresztül nyújtja be. Az az idegen, akinek a Lengyel Köztársaság területére történő belépést nem engedélyezik, a kérelmet a határellenőrzés során a határellenőrzési ponton nyújthatja be a Lengyel Köztársaság területére történő belépéskor.

A határőrség tisztjei az általa értett nyelven tájékoztatják a menedékkérőt a menekültügyi eljárás módjáról és elveiről, az őt megillető jogokról és az őt terhelő kötelezettségekről.

A határőrség tisztjei gyűjtik össze a személytől az információt (személyazonosság, származási ország, fényképek és ujjnyomatok, vízumok vagy tartózkodási engedélyek, utazás útvonala), és 48 órán belül elküldik a kérelmet a hivatal elnökéhez.

A menekültstátus megadására vagy elutasítására vonatkozó határozatot a kérelem benyújtásának napjától számított 6 hónapon belül kell meghozni. A menekültstátus megadását elutasító határozatot, amennyiben annak indoka a nyilvánvalóan alaptalan kérelem, a kérelem benyújtásától számított 30 napon belül kell meghozni.

A hivatal elnökének a menekültstátus megadásáról vagy visszavonásáról szóló határozata ellen a Menekültügyi Tanácshoz lehet fellebbezést benyújtani. A Menekültügyi Tanács határozatát az idegen fellebbezésétől számított egy hónapon belül kell meghozni.

A menekültstátusért folyamodó külföldiek szabadon felvehetik a kapcsolatot az Egyesült Nemzetek Menekültügyi Főbiztosának képviselőjével, és minden más, menekültügyekkel törvényesen foglalkozó szervezettel.

Közösségi szállások – befogadó központok

Lengyelországban vannak befogadó központok (nyitott) és közösségi szállások (zárt). Lengyelországban a menekültstátusért folyamodók nagy többsége a befogadó központokban van.

Ha a személy a határellenőrzés során nyújtja be a menedékkérelmét, és nincs jogosultsága a Lengyelországba történő belépésre, vagy ha illegálisan tartózkodik Lengyelországban, akkor fogva tarthatják valamelyik közösségi szálláson.

Ha a személy legálisan lép be Lengyelországba, és így kér menedékjogot, szabadon várhatja meg a menekültstátus iránti kérelméről szóló határozatot.

A. Közösségi szállások (fogva tartási központok)

A rendőrség, illetve a határőrség felügyelete alatt kétféle közösségi szállás működik, ahol az illegálisan tartózkodó külföldi állampolgárokat fogva tartják:

- 5 Külföldi állampolgárok őrzött központja. A lesznowolai közösségi szállás befogadóképessége 132 férőhely; ezt a rendőrség üzemelteti, és ez olyan közösségi

szállás, ahol családokat tarthatnak fogva. A hatóságok a közelmúltban négy új őrzött központot építettek fel és nyitottak meg Bialystokban, Ketrzynben, Biala Podlaskában és Przemyslben. Az építkezéseket részben az Európai Menekültügyi Alap finanszírozta.

A teljes lista a következő:

Idegenek Őrzött Központja Lesznowolában (rendőrség)	131 férőhely
Idegenek Őrzött Központja Przemyślben (határőrség)	138 férőhely
Idegenek Őrzött Központja Kętrzynben (határőrség)	150 férőhely
Idegenek Őrzött Központja Biała Podlaskában (határőrség)	152 férőhely
Idegenek Őrzött Központja Białystokban (határőrség)	142 férőhely

- 14 kitoloncolási őrizeti központ: ahhoz, hogy a külföldi állampolgár kitoloncolási letartóztatási központban tartsák fogva, fenn kell állnia a gyanúnak, hogy nem fogja tiszteletben tartani a hatályos szabályokat az őrzött központban.

Rendőrség által irányított kitoloncolási őrizeti központok

Wrocławbam (renoválás)	28 férőhely
Włocławekben	32 férőhely
Katowicében (renoválás)	30 férőhely
Koninban	30 férőhely

Határőrség által irányított kitoloncolási őrizeti központok

Nadwiślański Regionális Egység Varsóban	49 férőhely
Łużycki Regionális Egység Lubańban	9 férőhely
Pomorski Regionális Egység Szczecinbem	33 férőhely
Lubuski Regionális Egység Krosno Odrzańskieban	56 férőhely
Sudecki Regionális Egység Kłodzkobam	3 férőhely
Karpacki Regionális Egység Nowy Sączban	6 férőhely
Bieszczadzki Regionális Egység Przemyślbem	38 férőhely
Warmińsko-Mazurski Regionális Egység Kętrzynben	30 férőhely
Nadbużański Regionális Egység Biała Podlaskában	24 férőhely
Podlaski Regionális Egység Białystokban	15 férőhely

A fogva tartás elrendelésének jogi alapjai
A határőrség vagy a rendőrség legfeljebb 48 órán keresztül tarthatja fogva a külföldit. Ezt követően a bíróságnak kell a fogvatartási parancsot kiadni.

A fellebbezés joga a fogvatartási parancs ellen
A bírósági határozat kézhezvételének napjától hét napon belül a fogvatartott jogosult a fellebbezésre. A bíróság a fellebbezést azonnal tárgyalja.

A fogva tartás időtartama
A fogva tartás legfeljebb 90 napig tarthat, az azonban meghatározott időtartamra meghosszabbítható, ha erre a meghosszabbításra a kitoloncolási határozat végrehajtásához szükség van, amennyiben azt a külföldinek felróható okból nem hajtották végre. Az őrzött központban vagy a kitoloncolás céljára őrizetbe vett személyek számára létrehozott létesítményben a fogva tartás időtartama nem haladhatja meg az egy évet.

Kapcsolattartás a nem kormányzati szervezetekkel
Az idegenekről szóló 2003. június 13-i törvény szerint az a külföldi, akit őrzött központban vagy kitoloncolás céljára őrizetbe vett személyek számára fenntartott létesítményben tartanak fogva, jogosult a következőkkel kapcsolatba lépni: a lengyel hatóságok, diplomáciai képviselők és nem kormányzati szervezetek. A kifejezetten e célra létesített helységekben személyesen találkozhat az ezeket képviselő személyekkel.
A személyt az általa értett nyelven tájékoztatják azokról a szervezetekről, amelyek törvényesen foglalkoznak menekültügyekkel. A személy levelezhet, illetve telefonon kapcsolatba léphet ezekkel a szervezetekkel.

Körülmények a központokban
A közösségi szálláson vagy az őrzött külföldiek központjában történő elhelyezéskor a külföldit azonnal orvosi vizsgálatnak, és ha szükséges, egészségügyi kezelésnek vetik alá.

A nőket és a férfiakat különválasztják. A külföldieket, amennyiben kiskorúakkal közösen érkeztek, együttesen helyezik el. Ezen kívül, ha kíséret nélküli kiskorút őrzött közösségi szálláson helyeznek el, őt a központ elkülönített részében kell elhelyezni, hogy ne léphessen kapcsolatba felnőttekkel.

A terhesség 7. hónapjáig a nőket kitoloncolás céljából fogvatartási központban lehet elhelyezni. Ezen idő után a terhes asszonyokat őrzött közösségi szálláson helyezik el, amelyek kedvezőbb feltételeket biztosítanak.

Azokat a külföldieket, akiknek a pszichofizikai állapota alapján feltételezhető, hogy erőszak áldozataivá váltak, illetve a fogyatékkal élő külföldieket nem helyezik el őrzött központokban és kitoloncolási célú központokban.

B. Nyitott befogadó központok

Azok a személyek, akik menedékkérelmet nyújtottak be, az eljárás időtartama alatt, és a jogerős határozat kézbesítése utáni 14 napos időtartamra támogatásra jogosultak.

A támogatás egy formája lehet a befogadó állomáson történő elhelyezés vagy pénzügyi segély, amelynek felhasználásával a külföldi az ország területén máshol gondoskodhat a saját elhelyezéséről. Ezen kívül mindenki számára biztosítják az orvosi ellátást. A támogatás magában foglalhatja a Lengyel Köztársaság területéről történő önkéntes hazatéréshez nyújtott segítséget is.

A kíséret nélküli kiskorúakat speciális központokban vagy olyan árvaházakban helyezik el, amelyekben kifejezetten a kíséret nélküli külföldi állampolgárok számára alakítottak ki részlegeket.

A befogadó központokat – a Belügyminisztérium felügyelete alatt – a BOO (a Külföldi Állampolgárok Központjai Szervezésért Felelős Iroda) irányítja.
A BOO-nak saját, valamint magántársaságtól bérelt központjai vannak. 2007-ben a BOO 20 központot irányított.

Befogadó központok Lengyelországban[1], 2008. február 21-i állapot:

Szám	Központ	Férőhelyek száma	Jelenleg a központban

[1] A lengyel kormány által a delegációra tekintettel rendelkezésre bocsátott adatok

			tartózkodó külföldiek száma
1	Dębak	250	335
2	Łuków	261	286
3	Łomża	240	257
4	Białystok B	210	246
5	Białystok I	295	451
6	Kolonia Horbów	150	51
7	Bezwola	250	386
8	Kołbiel	190	210
9	Lublin	175	247
10	Czerwony Bór	242	290
11	Wołomin	212	209
12	Warszawa-Wola	180	247
13	Moszna	200	241
14	Radom	241	285
15	Linin	330	415
16	Warszawa-Siekierki	200	194
17	Warszawa – Bielany	300	461
18	Leonów	242	245
19	Smoszewo	200	209
20	Puste Łąki	180	215
	Központon kívüli szolgálatok		966
	Összesen		6447

A menedékjogért folyamodóknak nyújtott szociális támogatás az alábbiakból áll:

- elhelyezés a központokban
- élelmezés – teljes ellátás az étkezdében
- jegyek a tömegközlekedésre
- havi pénzügyi támogatás tisztálkodási szerek vásárlására és „zsebpénz”
- ruházat és lábbeli
- lengyel nyelvórák – valamennyi központban a gyermekeknek és a felnőtteknek lehetőségük van lengyel nyelvtanfolyamon való részvételre. A tanár által erre alkalmasnak minősített gyermekek járhatnak általános vagy középiskolába. Ezen kívül, néhány központban van óvoda is, amit a menedékkérők üzemeltetnek.
- hozzáférés az állami iskolákhoz, tananyagokhoz és könyvekhez, valamint az iskola látogatásával kapcsolatos költségek fedezete
- orvosi ellátás a központokban vagy a központokon kívül
- pénzügyi juttatás a Lengyelország területén való tartózkodás költségeinek fedezetére olyan menedékkérők számára, akik számára – egészségi állapotuk vagy személyes biztonságuk miatt – a központban való tartózkodás nem tanácsos.

A BOO másik feladata a kíséret nélküli kiskorú idegenek felügyelet alá helyezése: a kiskorú gyámjaként kijelölt BOO-alkalmazott felügyeli, hogy az ilyen kiskorúnak megfelelő lakhatási feltételeket biztosítsanak, hozzáférhessenek az oktatáshoz és az orvosi ellátáshoz, részt vesz a kiskorú szabadidejének megszervezésében, ide értve a kulturális, szabadidős és sporttevékenységeket, illetve segít a kapcsolatfelvételben azokkal a nemzeti vagy nemzetközi szervezetekkel, amelyek törvényes célja, hogy kiskorúak vagy menekültek jólétéért tevékenykedjenek annak érdekében, hogy megtalálják a kiskorú családtagjait.

Találkozás szervezetekkel és nem kormányzati szervezetekkel, 2008. április 1., kedd

Az első napon a delegátusok munkaebéden vettek részt a következő szervezetekkel, amelyek rendszeresen látogatják a közösségi szállásokat, vagy más módon aktívak a menekültügy és bevándorlás terén (lásd a 3. mellékletet):

- UNHCR,
- Amnesty International – lengyel szekció,
- Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) – lengyel szekció,
- Lengyelországi Helsinki Emberjogi Alapítvány,
- Caritas Lengyelország,
- Halina Niec Jogsegély Központ,
- Lengyel Humanitárius Szervezet,
- Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (Egyesülés a Jogi Fellépés Érdekében),
- Varsói Egyetem Jogi Klinika,
- Jogállamiság Alapítvány,
- Migrációs Kutatási Központ (CMR),
- Varsói Szociálpszichológiai Intézet.

Az UNHCR és a nem kormányzati szervezetek a tevékenységük bemutatásával kezdték. Mivel a menekültek száma növekszik, említették, hogy előbb-utóbb nem lesz elegendő munkatársuk ahhoz, hogy a tevékenységüket a korábbihoz hasonló szinten folytathassák.

A szervezetek röviden **bemutatták a rendszert.**

A nem kormányzati szervezetek megerősítették, hogy Lengyelországban a menedékkérők nagy többségét befogadó központokban helyezik el. 2007 végére 21 központ volt, ahol 6281 személyt helyeztek el. A közösségi szállásokon csupán 600-700 ember volt.

2007-ben az új menedékkérők beáramlása, a megismételt kérelmek és a menedékkérőknek a Dublin II rendelet alapján történő visszafogadása (571 személy) miatt az országban meglévő befogadó létesítményekben túlzsúfoltság keletkezett. Így a hatóságok rákényszerültek az ilyen létesítmények számának növelésére.

A nem kormányzati szervezetek emlékeztettek arra, hogy kétféle közösségi szállás van. A kitoloncolási őrizeti központokban a fogva tartás feltételei szigorúbbak – nem mindenki küldhető oda, de ha egyre több bevándorló és menedékjogot kereső lesz, többen is végezhetik ilyen jellegű központokban.

A nem kormányzati szervezetek elmagyarázták a **Genfi Egyezmény szerinti menekültstátus és a tűrt tartózkodási engedély közötti különbséget.**

A nem kormányzati szervezetek aggályuknak adtak hangot a miatt, ahogyan a lengyel hatóságok a Genfi Egyezményt értelmezik: Lengyelország megköveteli, hogy az üldöztetéstől való *individualizált* félelmet bizonyítsák ahhoz, hogy valaki a Genfi Egyezmény szerinti menekültstátust élvezhesse. Ezen kívül, a politikai véleményt illetően a lengyel hatóságok az egyezményt meglehetősen szigorúan értelmezik.

A tűrt tartózkodási engedély egyike az idegeneknek biztosított védelem formáinak. Az idegen akkor kaphat ilyen engedélyt, ha:

a) visszatérése csak olyan országba lehetséges, ahol élete és biztonsága veszélyben van, ahol az idegent kínzásnak, megalázó és embertelen bánásmódnak, kényszermunkának vetnék alá, ahol megfosztanák a tisztességes tárgyalástól vagy jogalap nélkül elítélnék,

b) visszatérése nem lehetséges olyan indokok miatt, amelyek függetlenek a határozat végrehajtásáért felelős entitástól.

Az idegen akkor kaphatja meg a tűrt tartózkodási engedély, ha más országnak történő átadása a lengyel bíróság vagy az Igazságügy Minisztérium határozata alapján nem engedélyezett.

A menekültek és a tűrt tartózkodási engedéllyel rendelkező személyek ugyanolyan szociális jogokkal rendelkeznek, mint a lengyel állampolgárok. Szociális juttatásokra a szociális támogatásokról szóló 2004. március 12-i törvény alapján jogosultak. Bizonyos vonatkozásokban azonban a tűrt tartózkodási engedélyes státusa kevésbé kedvező, mint a menekültté: például egyéni integrációs programot (pénzügyi támogatást és nyelvtanfolyamokat) csak az elismert menekülteknek biztosítanak, a tűrt tartózkodási engedélyeseknek nem.

Jogsegély

A bírósági eljáráson kívül nincs állami jogsegélyrendszer. A jogsegély nem kormányzati szervezetektől származik. Az UNHCR szerint, a kormány megpróbál létrehozni egy állami jogsegélyrendszert; az erre vonatkozó jogalkotási javaslatot a Parlamentnek 2008 második felében kell megvizsgálnia.

Gyermekek

A 17 évesnél fiatalabb kíséret nélküli kiskorú külföldi állampolgárok nem tarthatók fogva. Ők gyermekek számára létesített központokban vannak, ahol jók az életfeltételek és hozzáférnek az oktatáshoz.

A családjukkal együtt érkezett gyermekek elhelyezhetők közösségi szállásokon is, együtt a családjukkal, ezekben a központokban azonban nincs megfelelő oktatási lehetőség.

Megjegyzések a közösségi szállásokról

Fogva tartás időtartama: a nem kormányzati szervezetek szerint az embereket akár 12 hónapig is fogva tarthatják.

Fogva tartás elleni fellebbezés

A nem kormányzati szervezetek szerint a fellebbezésre nyitva álló hétnapos időtartam nem elegendő ahhoz, hogy a fogvatartottak kapcsolatba léphessenek szakértőkkel, és tőlük visszacsatolást kapjanak. Sok esetben a Halina Nieć Egyesülettel és a Helsinki Alapítvánnyal lépnek kapcsolatba, az egyik Krakkóban, a másik Varsóban van, de gyakran nincs elég idő az eljáráshoz és az információgyűjtéshez.

Fogva tartási körülmények

A nem kormányzati szervezetek szerint a körülmények súlyosak: a fogvatartottakat túlságosan hosszú ideig tartják cellákban, korlátozzák a szabadtéri testgyakorlást, nincsenek szociális, rekreációs tevékenységek, nehézségek vannak a személyzettel való kommunikációban (nyelvi korlátok). A nem kormányzati szervezetek szerint, az alkalmazottakat alaposabban kellene képezni különösen az idegen nyelvek terén, és több szociális munkásra lenne szükség.

Ha csak lehetséges, a fogvatartottakat nyelvi és kulturális csoportok szerint helyezik el. A nőket és a férfiakat elkülönítik. Családokat és kiskorúakat kitoloncolás céljából nem lehet fogva tartani. Őket a Lesznowolai Őrzött Idegenrendészeti Központba küldik.

A nem kormányzati szervezetek szerint a higiénés létesítmények nem felelnek meg a normáknak. Ezek a létesítmények nem elegendőek a fogvatartottak számához képest, és mindegyiket fel kellene újítani.

Orvosi ellátáshoz való hozzáférés: a nem kormányzati szervezetek emlékeztetnek arra, hogy a lengyel törvények szerint az orvosi ellátást, ide értve a mentális egészségügyi ellátást is, a külföldieknek a lengyel állampolgárokéhoz hasonló módon, ugyanazon az alapon és ugyanolyan mértékben kell biztosítani. A gyakorlatban azonban az idegeneket ritkán irányítják szakorvoshoz – de úgy tűnik, hogy ez a szakorvosok általános hiányának is tulajdonítható. Ezen kívül úgy tűnik, hogy a központokban nincs állandó orvos, hanem hívni kell őket.

Kapcsolattartás a külvilággal – a nem kormányzati szervezetek szerint a kapcsolattartást nem akadályozzák. Ez kedvező: a fogvatartottak kapcsolatba léphetnek a nem kormányzati szervezetekkel, jogászokkal, diplomáciai képviselőkkel, családtagokkal, barátokkal és lelkészekkel telefonon, faxon, személyesen vagy írásban, amilyen gyakran csak kívánják, de nem férhetnek hozzá az e-mailhez vagy az internethez. A nem kormányzati szervezetek azonban aggályuknak adtak hangot a miatt, hogy a Lengyelországban épített négy új központ nagyon elszigetelt, ami a gyakorlatban jelentősen megnehezíti a külvilággal való kapcsolattartást.

A fogvatartottak tájékoztatása – a külföldiek státusára és jogaira vonatkozó tájékoztatást az őrizetbe vétel időpontjában adják meg. Azon a nyelven tájékoztatják őket külföldiként élvezett jogaikról, amit megértenek. A fogvatartottak megértik a fogva tartásuk és eltávolításuk indokaira vonatkozó információt. A nem kormányzati szervezetek szerint azonban nem igazán értik meg a menedékjogi eljárást és a fogva tartásról szóló határozat megtámadásának jogi lehetőségeit. Az UNHCR-rel és a nem kormányzati szervezetekkel való kapcsolattartás lehetőségére vonatkozó információ azonban teljes körűen rendelkezésre áll.

A fogva tartási létesítményekben nehezen tudnak ügyvédhez jutni, mivel nincs állami jogsegélyrendszer. Csak a nem kormányzati szervezetek jogászai állnak rendelkezésre. Kevesebb mint tíz olyan jogász van, aki a fogva tartási területeken jogsegélyt nyújt. A HNLAC rendszeres konzultációkat tart Lesznowolában, de nem tud ezen a területen minden szükségletnek megfelelni. Más közösségi szállások jogsegély nélkül maradnak.

Megjegyzések a befogadó központokról

A nem kormányzati szervezetek szerint valamennyi létesítményben van szociális/imahelyiség, valamint helyiségek, ahol a gyermekek játszhatnak és tanulhatnak. Az ilyen helyiségek szokásos felszerelése változó. EU-finanszírozással a Külföldiek Hivatala fejlesztette a felszerelést, az idegen nyelvű irodalmi gyűjteményeket és az oktatási eszközöket a befogadó központokban. Sok központban még számítógépes helyiségeket is létrehoztak. Néhány befogadó központban működik óvoda.

A szociális támogatás a befogadó központokban elhelyezett emberek számára jelenleg nem elegendő, a hatóságokat ösztönözni kellene, hogy növeljék a szociális munkások számát.

Jogsegély – a nem kormányzati szervezetek a befogadó központok többségében, valamint saját irodáikban biztosítanak jogsegélyt. Az érintett nem kormányzati szervezetek azonban messze vannak a befogadó központoktól, így az ilyen segítséghez való hozzáférés bizonyos területekre, valamint a fogyatékkal élőkre korlátozódik. Az ügynökségek pénzügyi korlátai is a látogatások akadályát képezi.

Oktatás
Az UNHCR szerint valamennyi menedékkérő és menekült gyermek hozzájut az ingyenes nemzeti általános és középfokú oktatáshoz. 2007 szeptemberében a beiskolázási arány 97 % volt (836 gyermek). Több mint 70 iskola fogad menekült és menedékkérő gyermeket.

Az oktatásnak azonban több akadálya van: nincs olyan mechanizmus, amely a kezdeti nyelvi korlátok mellett elősegítené a külföldi gyermekek lengyel oktatási rendszerbe történő integrálását.

Együttműködés a lengyel hatóságokkal
Az UNHCR megosztotta a delegációval a lengyel hatóságokkal való együttműködésének tapasztalatait: az UNHCR képviselője szabadon bejuthatott valamennyi központba (a nyitottakba és a zártakba egyaránt); esetenként a hatóságok hívják a nem kormányzati szervezeteket, hogy segítsenek a menekülteknek. A jogszabályok előkészítésekor a hatóságok konzultálnak az UNHCR-rel és a nem kormányzati szervezetekkel is.

A nem kormányzati szervezetek finanszírozása
Egy másik tárgyalt kérdés a nem kormányzati szervezetek finanszírozása volt. A szervezetek elmondták, hogy őket az Európai Menekültügyi Alap pénzeszközein keresztül finanszírozzák; azonban súlyos nehézségeik vannak a projektek társfinanszírozásában (jelenleg még előírás a 25 %-os társfinanszírozás). Az UNHCR tájékoztatása szerint 2008-ban a társfinanszírozás szintje 15 % lesz.

Találkozás a bevándorlásért és menekültügyért felelős hatóságokkal, 2008. április 1., kedd

Az első napon volt a bevezető találkozó, amelynek célja a lengyel menekültügyi politika fő vonalainak bemutatása volt a Külföldiek Hivatala vezetőjének, a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium Migrációs Rendészeti Főosztálya igazgatójának, a Külföldiek Hivatala Nemzetközi Együttműködési Irodája igazgatójának és a határőrség képviselőinek a részvételével.

A hatóságok elmagyarázták a delegációnak a Lengyel Köztársaság területén levő külföldiek helyzetét és védelmét.

Bemutatták a migrációval kapcsolatos alapvető lengyel jogszabályokat, a migráció területén tevékenykedő fő kormányzati közigazgatási egységeket, a Külföldiek Hivatalának feladatait, valamint a migráció területén aktív főbb intézményeket és nem kormányzati szerveket.

Ezen kívül, a 2004–2007 évekre vonatkozóan áttekintést adtak a Lengyelországba irányuló migrációról (főbb állampolgárságok: ukrán, fehérorosz, orosz, örmény, vietnámi és mások).

Elmagyarázták ezen kívül a külföldieknek a Lengyel Köztársaság területén biztosított védelem típusait. A Lengyel Köztársaság területén a külföldiek számára az alábbi típusú védelem áll rendelkezésre:

- menekültstátus az 1951. évi Genfi Egyezmény és az 1967. évi New York-i jegyzőkönyv szerint,
- menedékjog,
- tűrt tartózkodási engedély,
- ideiglenes védelem.

A felszólalók bemutatták a menekültstátusra irányuló kérelmek feldolgozásának rendszerét is:

Menekültügyi eljárás

1. fázis
Menekültstátus megadására irányuló kérelmet a Külföldiek Hivatala vezetőjének kell benyújtani az alábbiakon keresztül:
- a varsói határőregység parancsnoka (Lengyelországban élő külföldiek esetén)
- a határőrség egységének parancsnoka (a Lengyel Köztársaság területére történő belépéskor)

2. fázis
A kérelmet a Külföldiek Hivatala vezetőjének továbbítják.

Lehetőségek:
1. A Dublin-eljárás
2. A menekültügyi eljárás
3. Gyorsított menekültügyi eljárás (amikor a kérelem egyértelműen megalapozatlan)

3. fázis
Első fokon eljáró hatóság – a Külföldiek Hivatala vezetője
Lehetőségek:
1. A menekültstátus megadása a Genfi Egyezmény (1951) szerint
2. A Genfi Egyezmény szerinti úti okmány kibocsátása
3. A menekültstátus elutasítása és a tűrt tartózkodás engedélyezése
4. A menekültstátus elutasítása és a Lengyel Köztársaság területének elhagyására vonatkozó határozat kiadása

4. fázis
Másodfokon eljáró hatóság – Menekültügyi Tanács
Lehetőségek:
1. Menekültstátus megadása
2. Az első fokon eljáró hatóság határozatának fenntartása – Vajdaság/Közigazgatási Felsőbíróság
3. Az első fokon eljáró hatóság határozatának fenntartása és a tűrt tartózkodás engedélyezése – Vajdaság/Közigazgatási Felsőbíróság
4. Kérelem felülvizsgálatra továbbítása

Az eljárás alatt:

1. eset: A külföldi birtokában nincs beutazási vagy tartózkodási engedély --- Lehetőségek:

1. *A külföldit központon kívül helyezik el*

2. *A külföldit valamilyen központban helyezik el (a külföldi kérésére)*
3. *A külföldit biztonsági központban helyezik el vagy a kitoloncolás előtti fogva tartási parancs végrehajtása (bírósági határozat alapján 30 napos időtartamra, ami legfeljebb egy évig meghosszabbítható) – Nem alkalmazzák: kíséret nélküli kiskorúakra és olyan külföldiekre, akiknek a fizikai és mentális állapota azt jelzi, hogy fogyatékosok vagy erőszak áldozatai*

2. eset: A külföldi beutazási vagy tartózkodási engedély birtokában van
Lehetőségek:

4. *A külföldit központon kívül helyezik el*
5. *A külföldit valamilyen központban helyezik el (a külföldi kérésére)*

Bemutatták a menekültstátus iránti kérelmeket és azok eredményeit a 2001-2007 évekre vonatkozóan.

Elismerési arány 2006–2007-ben:
2006-ban 7092 személy folyamodott menedékjogért Lengyelországban. 423-an kaptak menekültstátust és 2048-an tűrt tartózkodási engedélyt.

2007-ben 10 048 személy folyamodott menedékjogért. Első fokon 116 személy kapott menekültstátust és 2866 személy tűrt tartózkodási engedélyt.

A 10 048 menedékjogért folyamodó személy közül 8415 az Orosz Föderáció csecsen etnikumú állampolgára volt.

A hatóságok elmagyarázták a tűrt tartózkodás fogalmát is.
A külföldi menekültstátusának elutasítására vonatkozó határozat tartalmazhatja a tűrt tartózkodás engedélyezését, ha a külföldit csak olyan országba toloncolhatnák ki, ahol:

- élete, szabadsága vagy személyes biztonsága veszélyben van,
- kínzás, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés áldozata lenne, vagy
- kényszermunka végzésére kényszeríthetnék,
- megtagadhatják tőle a tisztességes bírósági eljáráshoz fűződő jogot, vagy
- törvényes jogalap nélkül büntethetik

az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (1950) meghatározásainak megfelelően.

A hatóságok elmagyarázták a Dublin-folyamatot is (343/2003/EK tanácsi rendelet)

2004-2007-ben a Dublin-folyamat alá tartozó külföldiek legnagyobb csoportjához az Orosz Föderáció csecsen etnikumú állampolgárai tartoztak.
Azok a főbb országok, amelyekből külföldieket adtak át:
Ausztria, Belgium, Franciaország, Norvégia és Németország.

Támogatás a menekültstátusért folyamodó külföldieknek

Az a külföldi, aki menekültstátus iránti kérelmet nyújtott be, kérheti támogatás megítélését az eljárás időtartamára, és az ügyében meghozott jogerős határozat kézbesítésének napjától számított még 14 napig (ez az időszak legfeljebb három hónapra meghosszabbítható). Néhány külföldit központban helyeznek el, másoknak készpénzjuttatást adnak, amely fedezi személyes kiadásaikat a Lengyel Köztársaság területén való tartózkodásuk során. Mindannyiuk számára biztosított az orvosi ellátás.

A hatóságok bemutatták a Lengyel Köztársaság területén a külföldiek számára biztosított védelemről szóló 2003. június 13-i törvény módosítását.

2008. március 18-án a Lengyel Köztársaság Parlamentje elfogadta a Lengyel Köztársaság területén a külföldiek védelmének biztosításáról szóló törvényt módosító törvényt. Az új rendelkezések várhatóan 2008. május közepén lépnek hatályba.

A törvénymódosítás célja a nemzeti jogszabályoknak az aktuális EU-jogszabályokkal való harmonizálása az alábbi rendelkezések átültetésével:

- A Tanács 2004. április 29-i, a harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és az e státusok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló 2004/83/EK irányelve.
- A Tanács 2005. december 1-jei, a menekültstátus megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló 2005/85/EK irányelve.

Találkozó Piotr STACHAŃCZYK úrral, a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium államtitkárával, 2008. április 2., szerda

Piotr Stachańczyk államtitkár úr felelős egyebek mellett az Állampolgársági és Hazatelepedési Főosztály, a Migrációpolitikai Főosztály, a Jogi Főosztály és az európai programok tevékenységéért (Végrehajtó Hatóság).

A találkozóra 2008. április 2-án, szerdán került sor. A találkozó jó lehetőséget adott a lengyelországi menekültügyi rendszerre, valamint a bevándorlók és menekültstátusért folyamodók nyitott és zárt központjai működésére vonatkozó további magyarázatokra.

A tárgyalás a menekültstátusért folyamodók *befogadása* – ami a legnagyobb többségük esetében fennáll – és a menekültstátusért folyamodók *fogva tartása* közötti különbséggel kezdődött. A miniszter megerősítette, hogy létezik fellebbezési lehetőség a fogva tartás ellen, és a kíséret nélkül utazó kiskorúakat, a sebezhető embereket és a fogyatékkal élőket nem tartják fogva.

A tárgyalás a Dublin-eljárás témáival, a nyilvánvalóan indokolatlan kérelem fogalmával és a szokásos menekültügyi eljárással folytatódott.

Az államtitkárnak kérdést tettek fel a Dublin-folyamat végrehajtásának keretében átadott külföldiek számáról.

A lengyel félnek kellett a felelősséget vállalnia az alábbi számú menekültstátus iránti kérelem vizsgálatáért:

- 2004 (május 1.–december 31.) – 356 külföldi,
- 2005 – 1197 külföldi,

- 2006 – 1418 külföldi,
- 2007 – 1237 külföldi.

A lengyel fél az alábbi számú külföldit adott át az Európai Unió más tagállamainak:
- 2004 (május 1.–december 31.) – 11 külföldi,
- 2005 – 134 külföldi,
- 2006 – 174 külföldi,
- 2007 – 68 külföldi.

A másik tárgyalt kérdés a tűrt tartózkodás volt. Az államtitkár elmondta, hogy 2003 óta mintegy 7000 ilyen engedélyt adtak ki. Szerinte esetükben a menekültstátushoz képest itt az integrációs komponens és a Genfi Egyezmény szerinti úti okmányok kiadása hiányzik. Az államtitkár megerősítette a tűrt tartózkodási engedély kedvezményezettjeinek különféle jogait; ezek közé tartozik a schengeni területen belüli utazás joga.

A menekültstátusért folyamodó kiskorúak oktatásával kapcsolatban az államtitkár megerősítette, hogy 97 %-uk jut hozzá a szokásos oktatáshoz a lengyel iskolákban, együtt a lengyel gyermekekkel. A közösségi szállásokon azonban állandó oktatást nem biztosítanak. A kormány szándéka ennek orvoslása: jelenleg státusok állnak rendelkezésre oktatók, tanárok és szociális segítők számára.

Egy másik kérdés a menekültstátusért folyamodók állampolgárság szerinti megoszlását érintette. A miniszter elmagyarázta, hogy 90 %-uk származik az Orosz Föderációból. A többiek Fehéroroszországból, Ukrajnából, Pakisztánból és Sri Lankából jönnek.

A bevándorlók egy része számára Lengyelország tranzit ország, ez azonban nem igaz az Örményországból és Vietnámból érkezőkre, mert számukra Lengyelország a célország.

Egy kérdés azt firtatta, hogy növekszik-e az illegális bevándorlók száma a vízumok árának emelése esetén. Az államtitkár szerint nem.

Látogatások a központokban

1. LESZNOWOLAI ŐRZÖTT IDEGENRENDÉSZETI KÖZPONT

2008. április 1-jén kedden, a delegátusok meglátogatták a Lesznowolai Őrzött Idegenrendészeti Központot.

Az európai parlamenti delegációt a Külföldiek Hivatala és a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium képviselői kísérték el, akik magyarázatokkal szolgáltak a központról a delegátusok számára.

A Lesznowolai Őrzött Idegenrendészeti Központ mintegy 10 km-re helyezkedik el Grójectől és 45 km-re Varsótól. Ez egy régi, a rendőrség felügyelete alatt álló központ. Az épületet 1996-ban építették és 2006-ban újították fel. Felújításra kétévente kerül sor. A létesítmény maximális befogadóképessége két épületben 131 fő. A férfiak számára fenntartott épületben 100 személy, míg a nők és családok számára fenntartott épületben 31 helyezhető el. A telek mérete 2 hektár, amely 1 hektárnyi füves területet is magában foglal. A jövőben a központot a határőrség irányítja.

Ez a létesítmény egy igazgatási fogva tartási központ, amelyet menekültstátusért folyamodók,

valamint illegálisan itt tartózkodó harmadik országbeli állampolgárok számára terveztek. A központ fogad családokat és gyermekeket, egyedülálló anyákat és betegeket, akiket nem lehet elhelyezni a kitoloncolási őrizetben levő személyek számára fenntartott létesítményekben.

A táborban két épület van – egy a nők és a családok, a második a férfiak számára.
A delegáció különféle országokból: Vietnámból, Csecsenföldről, Pakisztánból, Örményországból és Fehéroroszországból származó fogvatartottakkal találkozott.

A fogvatartottakat nyelvi és kulturális csoportok szerint helyezik el.

A szobák egy része tiszta és szépen díszített volt, mások azonban nem, függően attól, hogy ki foglalta el a szobákat, és az ott lakók milyen erőfeszítéseket tettek környezetük alakítására.

A körülmények szegényesek. Van egy ebédlő, de a központban nincsenek létesítmények a gyermekek számára – például játszószoba vagy játszótér –, és oktatási anyagok sem állnak rendelkezésre. Az iskoláskorú gyermekek nem tudnak iskolába járni.

A higiénés létesítmények nem elegendőek a fogvatartottak számához képest. Ezek a helyiségek piszkosak, különösen a férfiak épületében, és egyértelműen felújításra szorulnak.

Van egy könyvtár néhány könyvvel különféle nyelveken (orosz, angol és lengyel), és van néhány idegen nyelvű újság is.

A fogvatartottak tágas, füves és fás kertben tartózkodhatnak szabad levegőn, és a területet téglafal veszi körül, amelyet biztonsági elemekkel szereltek fel. A kinti tartózkodás azonban naponta csak néhány órára korlátozott, még a gyermekek esetében is.

A külső világgal való kapcsolattartást nem korlátozzák, de ez a gyakorlatban igen nehéz a központ távoli elhelyezkedése miatt. A fogvatartottak nem férnek hozzá e-mailhez vagy internethez.

2. A BIAŁA PODLASKAI ŐRZÖTT IDEGENRENDÉSZETI KÖZPONT (BIAŁA PODLASKAI BIZTONSÁGI KÖZPONT ÉS KITOLONCOLÁS ELŐTTI FOGVA TARTÁSI KÖZPONT)

2008. április 2-án, szerdán, a második meglátogatott központ a Biała Podlaskai Őrzött Idegenrendészeti Központ volt.

Ez a központ egyike a négy Lengyelországban újonnan megépített központnak. 2008. január vége óta fogad idegeneket.

A központot a határőrség irányítja. A határőrség képviselője, valamint a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium képviselője kísérte az EP-delegációját, és mutatta be a képviselőknek a határőrség ez irányú tevékenységét.

A központ felszerelése korszerű, és rendelkezik nagyméretű udvarral is. Megfelelőnek látszik emberek fogadására, bár a drótkerítés „börtön” benyomását kelti.

A bejárás előtt a központot irányító hatóság bemutatót tartott a delegáció számára. Bemutatták a biztonsági központok és kitoloncolás előtti fogva tartási központok működésére

vonatkozó rendelkezéseket.

Elmondták, hogy külföldit akkor helyeznek el biztonsági központban, ha:

- ez elkerülhetetlen a kitoloncolási eljárás vagy az országban való letelepedési engedély, vagy az EU-lakosok huzamos tartózkodási engedélye visszavonási eljárásának megfelelő végrehajtásához,
- megalapozott az a vélelem, hogy a külföldi megkerüli a kitoloncolási határozat vagy a letelepedési engedély, vagy az EU-lakosok huzamos tartózkodási engedélye visszavonására vonatkozó határozat végrehajtását,
- a külföldi illegálisan lépné át a határt vagy megkísérelni azt, ha nem szállítanák közvetlenül a határra.

A külföldit a bíróság határozata alapján helyezik el biztonsági központban vagy tartják kitoloncolási őrizetben.

A központot irányító hatóság a delegációt az ott tartózkodó külföldiekre vonatkozó statisztikai adatokkal is ellátta.

Biała Podlaskai biztonsági központban és kitoloncolás előtti fogva tartási központban elhelyezett külföldiek (2008. január 31-től 2008. április 1-jéig)

Állampolgárság	Személyek száma a kitoloncolás előtti fogva tartási központban	Személyek száma a biztonsági központban
Örmény	1	3
Kínai	4	
Orosz	2	27
Tunéziai	1	
Ukrán	1	
Vietnámi	11	
	Összesen 20	Összesen 30

A fenti személyek közül kilencen jelentették be szándékukat menedékkérelem benyújtására.

A látogatás időpontjában a következő személyeket helyezték el a központban:

Állampolgárság	Személyek száma a kitoloncolás előtti fogva tartási központban	Személyek száma a biztonsági központban
Kínai	4	
Orosz	0	16
Ukrán	1	
Vietnámi	4	
	Összesen 9	Összesen 16

A központ több részből áll:

- női részleg, 50 férőhely

- férfi részleg, 70 férőhely
- családok és kiskorúak részlege, 32 férőhely
- zárkák a fogva tartási központban, 24 férőhely
- egészségügyi létesítmény

Van egy oktatási részleg is, amely a következőkért felel:

- rekreációs és sporttevékenység szervezése és vezetése az ott lakók számára,
- a biztonsági központban elhelyezett kiskorúak fejlődését elősegítő tevékenységek,
- a biztonsági központban elhelyezett kíséret nélküli kiskorúak gondozása,
- a könyvtár működtetése, és a könyvállomány kiegészítése iránti szükségletek meghatározása az aktuális központban lakó külföldiek anyanyelvére figyelemmel, valamint további tájékoztató anyagok beszerzése a külföldieknek a Lengyel Köztársaság és más EU-tagállamok területén fennálló jogairól,
- a központ lakóinak kikérdezése az embercsempészet áldozatainak azonosítása érdekében,
- Működik egy kísérő csoport is, amely a külföldieket elszállítja például az egészségügyi ellátó központokba, figyelemmel kíséri a kórházi kezelésben részesülő személyeket (ide értve a 24 órás figyelemmel kísérést), valamint működik egy nyilvántartó részleg, amely a külföldieket befogadja, elvégzi a nyilvántartásba vételt, szabadítja az idegeneket, megnyitja és aktualizálja a személyi dossziékat stb.

A látogatás időpontjában igen kevesen voltak a központban, de több kisgyermekes család említette, hogy nemsokára elhagyja a központot és más, nyitott központba kerül.

A látogatás időpontjában orvos vagy szociális munkás nem volt a központban.

3. LININI BEFOGADÓ KÖZPONT

Ebbe a központba Urszula GACEK asszony látogatott el 2008. április 18-án.

A központ kapacitása 330 fő. Jelenleg 433 lakója van, akik közül 50 főnek már el kellett volna hagynia a központot, de saját kérésükre ott maradhattak, mert alternatív szállást keresnek.

A központban kíséret nélküli kiskorú nincs. A nagy többséget gyermekes családok képezték. Van egy egyedülálló férfiakból álló kisebb csoport.

A gyermekek számára az oktatási létesítmények biztosítottak. Az iskoláskor előttiek számára óvodát tartanak fenn. A Lengyelországba éppen megérkezett nagyobb gyermekek számára a központban folyik az oktatás addig, amíg csatlakozhatnak a helyi iskolákhoz (azaz alapfokú lengyel nyelvismeretet szereznek). Ők gyorsan átkerülnek az öt helyi iskola valamelyikébe. Egy iskola utáni klub segíti a házi feladatok elvégzését, és további lengyel nyelvoktatást biztosít.

A központban nincsenek tolmácsok. Szinte valamennyi ott lakó Csecsenföldről származik. Ők oroszul beszélnek, és a központ munkatársai is beszélnek oroszul. A befogadás és a bevezetés oroszul történik.

A jogi képviseletet nem kormányzati szervezetek biztosítják. Különféle nem kormányzati szervezetek nyári tábort szerveztek a gyermekeknek, és szakmai képzést is biztosítanak. Úgy

tűnik, a PAH-hal (Polska Akcja Humanitarna) folytatott együttműködés a legszorosabb.

A központ legrégebbi lakója négy éve él itt.

A központban nincsenek őrizetet ellátó tisztek. Ez nyitott létesítmény. A lakosok jöhetnek és mehetnek kedvük szerint.

A központot rendszeresen látogatja pszichológus. A telepen van egészségügyi központ, ahol szokásos munkaidőben egy orvos és egy ápolónő van szolgálatban. Munkaidő utáni szükséghelyzet esetén a központ lakóit a helyi egészségügyi központokban és kórházakban kezelik. Választhatnak úgy, hogy a központon kívül kezeljék őket. Fogorvosi és szakorvosi szolgáltatást a központon kívül biztosítanak. A központ lakói nem fizetnek a kezelésért, sem a gyógyszerekért.

Napközben különféle tevékenységeket ajánlanak. Ide tartoznak a varrótanfolyamok és a lengyel nyelvtanfolyam. A múltban volt fodrász- és manikűrtanfolyam, valamint inkább a férfiak számára alkalmas szakképzés (építészet, nehézgépjármű-vezetői tanfolyam). A tevékenységek iránt azonban sok esetében alacsony volt az érdeklődés, különösen a férfiak körében.

A központban van egy mecset.

A központ lakói nem vállalhatnak munkát, kivéve, ha kérelmük feldolgozása egy évnél tovább tart. A befogadási feltételekről szóló irányelv szerint a menekültstátusért folyamodók egy évig nem léphetnek be a munkaerőpiacra.

A központ minden lakója havonta 70 PLN összegű havi juttatásban részesül. Ezen kívül, minden óvodás és iskoláskorú gyermek 9 PLN összegű napi élelmiszerjuttatást kap. Elvárják, hogy a szülők maguk készítsék el a gyermekek számára az ételt a helyi üzletekben vásárolt termékekből. A felnőttek az étkezdében napi három étkezésre jogosultak. A gyermekek élelmiszersegélye gyakran a család tényleges „béreként” szolgál. Az orvosi vizitekre történő utazás és más szükséges utazások költségeit visszatérítik. A gyermekeket az iskolába ingyen viszik busszal. Tankönyveiket és iskolai egyenruhájukat szintén ingyenesen biztosítják.

A szállás az alapvető szükségleteket kielégíti, és nem túlzsúfolt. A családokat 4, 6 vagy 8 személyes szobákban helyezik el. A családokkal együtt soha sem helyeznek el olyan személyt, aki nem családtag. Jelenleg néhány család egy átalakított hálóteremben él, de minden család részére biztosítják a magánéletet és az intimszférát. Mindannyian hozzáférnek a közös konyhához és fürdőszobákhoz. Ezeket a közelmúltban (2005-ben) újították fel, így azok megfelelő állapotúak. A közösségi terekben a tisztaság valójában az ott lakók hajlandóságától függ, attól, hogy feltakarítanak-e maguk után. Az egyik lakóblokk közösségi területei kivételesen tiszták voltak. A másik kevésbé volt rendezett.

Az étkezdében biztosított étkezések táplálkozási szempontból kiegyensúlyozottak. Figyelembe veszik a főleg muszlim lakók vallási étkezési előírásait, és gondoskodnak a vegetáriánusokról is.

A gyermekek számára iskola utáni oktatást, egy jól felszerelt játszóteret és nem kormányzati szervezetek önkéntesei által szervezett nyári tábort biztosítanak.

A legtöbb ott lakó rendelkezik mobiltelefonnal (a nyilvános telefonfülkét alig használják). A

központban technikai okok miatt nincs internet-hozzáférés (meglehetősen távoli helyszín).

Az előadó általános észrevételei

Tekintettel arra, hogy Lengyelország új tagállamként hatalmas kihívásokkal nézett szembe, és figyelemmel a Dublin II rendelet szabályai által okozott növekvő nyomásra is, delegációnkat kellemes meglepetés érte: a központokban a feltételek általában jók, és egész ott tartózkodásunk alatt a légkör kedvező benyomást keltett bennünk. Nagyon pozitív vonatkozásként megfigyelhettük, hogy a fogva tartottak között nem voltak menekültstátusért folyamodók, sem kiskorúak, akiket a zárt központokban elszigeteltek volna. Ezért arra ösztönözzük a kormányt, hogy folytassa ezt a gyakorlatot.

Ajánlások

Bár a központok általában jó állapotban voltak, van még lehetőség a helyzet javítására. Ezért nyomatékosan javasoljuk:

1. A bútorzat és a higiénés létesítmények felújítását

- A régi központokat, amelyek nem felelnek meg a bútorzattal és a higiénés feltételekkel szembeni szokásos követelményeknek, a lehető legsürgősebben fel kellene újítani. A hatóságoknak megoldást kellene találniuk a Lesznowolában fogva tartott emberek rövid távú elhelyezésére a központ felújításának ideje alatt.

2. A fogva tartás mint valóban végső megoldás

- Kerülni kell a gyermekek fogva tartását, akkor is, amikor kísérik őket. Minden olyan esetben, amikor a gyermekeknek a szüleikkel kell együtt lenniük, a szülőkkel másképpen kellene bánni. A gyermekek jóléte és oktatása rendkívüli fontosságú.
- A családok fogva tartása helyett alternatív megoldásokat kellene figyelembe venni.
- Meg kellene tiltani a terhes asszonyok fogva tartását!
- A magánzárkák nagy számát illetően – az elszigetelés csak kizárólagos intézkedésként fogadható el akkor, amikor az emberek erőszakossá válnak. Az elszigetelést valóban csak a legutolsó lehetőségként szabad alkalmazni!

3. A sebezhető személyekre és a fogvatartottak rendszeres orvosi ellátására vonatkozó rendelkezések alkalmazása

- Biztosítsák, hogy a sebezhető személyekre vonatkozó rendelkezéseket a gyakorlatban is alkalmazzák.
- Biztosítsanak rendszeres vagy állandó orvosi, pszichológiai és pszichiátriai ellátást a fogvatartottak számára!

4. Az ingyenes jogi segítséghez való hozzáférés

- Elő kell segíteni az ügyvédekhez, illetve az ingyenes igazságügyi segítséghez való hozzáférést. Arra ösztönözzük a kormányt, hogy fogadjon el törvényt, amely biztosítja a bíróság előtti képviseletet.

Végezetül, felhívást intézünk Lengyelországhoz, hogy a lehető legsürgősebben hozza létre a „kiegészítő védelem” státuszát a 2005/85/EK irányelvvel összhangban, hogy véget vethessen a „tűrt tartózkodás” státusa okozta jogi vákuumnak.

1. MELLÉKLET

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Európai Parlament
Állampolgári, Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság delegációja
Lengyelországba
2008. április 1-3.

RÉSZTVEVŐK LISTÁJA 11

2008.03.31-i változat

AZ EURÓPAI PARLAMENT KÉPVISELŐI

Patrick GAUBERT (a delegáció vezetője)
Wolfgang KREISSL-DÖRFLER (előadó)

Martine ROURE
Bill NEWTON DUNN
Simon BUSUTTIL
Agustín DÍAZ DE MERA GARCÍA CONSUEGRA
Bárbara DÜHRKOP DÜHRKOP
Jean LAMBERT

Urszula GACEK (hors quota)
Genowefa GRABOWSKA (hors quota)

A KÉPVISELŐK ASSZISZTENSEI

Ouarda BENSOUAG (Patrick Gaubert asszisztense)
Pauline CHAIGNE (Martine Roure asszisztense)
Nadia EL BENNICH (Bill Newton Dunn asszisztense)
Rachel SHEPPARD (Jean Lambert asszisztense)

A KÉPVISELŐCSOPORTOK MUNKATÁRSAI

Joelle FISS (ALDE)
Annie LEMARCHAL (PES)
Christine SIDENIUS (Zöldek)
Michael SPEISER (EPP-ED)
Chiara TAMBURINI (GUE)

AZ ÁLLAMPOLGÁRI, JOGI, BEL- ÉS IGAZSÁGÜGYI BIZOTTSÁG TITKÁRSÁGÁNAK MUNKATÁRSAI

Ana DUMITRACHE (adminisztrátor)
Inke KALB (adminisztrátor)

AZ EURÓPAI PARLAMENT VARSÓI IRODÁJÁNAK MUNKATÁRSAI

Jacek SAFUTA (az egység vezetője)

A SAJTÓIRODA SZEMÉLYZETE

Baptiste CHATAIN

TOLMÁCSOK

G. WOJCIK (FR)
P. PIGNOT (FR)
A. MANGELS (DE)
L. MAYER (DE)
A. GILLIES (EN)
K. SMART (EN)
D.NUNEZ GARZON (ES)
J. FERRER DEGLMANN (ES)
A. GRZADKOWSKI (PL)
M. ALBIN (PL)

A bevándorlók és menekültstátusért folyamodók központjaiba történő látogatással kapcsolatos ügyekre vonatkozó további információért kérjük, lépjen kapcsolatba

Ana DUMITRACHE-vel
adminisztrátor
Európai Parlament
Állampolgári, Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság
Tel: 0032 (0)2/28 41416
Fax: 00 32 (0)2/28 44941
E-mail ana.dumitrache@europarl.europa.eu

A Frontex látogatásához kapcsolódó ügyekkel kapcsolatban további információért kérjük, lépjen kapcsolatba

Inke KALB-bal
adminisztrátor
Európai Parlament
Állampolgári, Jogi, Bel- és Igazságügyi Bizottság
Tel: 0032 (0)2/28 43090
Fax: 00 32 (0)2/28 44941
E-mail inke.kalb@europarl.europa.eu

2. MELLÉKLET

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ PARLAMENTO EUROPEO EVROPSKÝ PARLAMENT EUROPA-PARLAMENTET
EUROPÄISCHES PARLAMENT EUROOPA PARLAMENT ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ EUROPEAN PARLIAMENT
PARLEMENT EUROPÉEN PARLAIMINT NA hEORPA PARLAMENTO EUROPEO EIROPAS PARLAMENTS
EUROPOS PARLAMENTAS EURÓPAI PARLAMENT IL-PARLAMENT EWROPEW EUROPEES PARLEMENT
PARLAMENT EUROPEJSKI PARLAMENTO EUROPEU PARLAMENTUL EUROPEAN
EURÓPSKY PARLAMENT EVROPSKI PARLAMENT EUROOPAN PARLAMENTTI EUROPAPARLAMENTET

Európai Parlament
Állampolgári, Jogi, Bel és Igazságügyi Bizottság delegációja
Lengyelországba
2008. április 1–3.

Programtervezet

2008.04.01-i változat

2008. április 1., kedd.

09:55 – 11:55	Repülés Varsóba (SN5155 BRU WAW I)
11:55 – 13:00	Transzfer busszal a szállodába (Le Royal Meridien Bristol Hotel[1]), és regisztráció
13:00 – 13:15	Transzfer busszal az EP Varsói Irodájába
13:00 – 15:00	**Munkaebéd** az UNHCR-rel, IOM-mel és nem kormányzati szervezetekkel
15:00 – 15:15	Transzfer busszal a Belügyi és Közigazgatási Minisztériumba [2]
15:15 – 16:30	**Bevezető értekezlet, amelynek célja a lengyel menekültügyi politika fő irányvonalainak a bemutatása** Előadások a következők részéről: • Rafał Rogala, a Külföldiek Hivatalának vezetője • Monika Prus, a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium Migrációpolitikai Főosztályának igazgatója • Marek Szonert, a Külföldiek Hivatala Nemzetközi Kooperációs Irodájának igazgatója • A határőrség képviselői (a neveket még meg kell erősíteni)
16:30 – 17:30	Utazás busszal a **Lesznowolai Őrzött Központba**[3]

[1] Krakowskie Przedmiescie 42/44, Warsaw 00-325, Lengyelország, tel: (48)(22) 551 1000
[2] Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, ul. Stefana Batorego 5, 02-591 Warszawa
[3] ul. Wojska Polskiego 143, 05-600 Grójec

Ezt a központot a 90-es években építették, azt a rendőrség irányítja. A jövőben a központ irányítását a határőrség veszi át. Az EP delegációját a Külföldiek Hivatala és a Belügyi és a Közigazgatási Minisztérium egy képviselője kíséri

17:30 – 19:15 Látogatás a központban, tárgyalás a hatóságokkal

19:15 - 20:15 Visszautazás Varsóba

20:30 - 22:00 Érdekeltek számára: **informális vacsora az UNHCR Frontex összekötő tisztjével**

2008. április 2., szerda

09:00 – 11:00 Utazás busszal (rendőri kísérettel) a **Biała Podlaskai Külföldiek Őrzött Központjába**

Ez a központ egyike a közelmúltban Lengyelországban újonnan épített négy központnak; a határőrség irányítja. A határőrség és a Belügyi és a Közigazgatási Minisztérium egy képviselője kíséri az EP delegációját, és bemutatja a határőrség ez irányú tevékenységét.

11:00 – 14:00 Látogatás a központba, tárgyalás a hatósággal és a munkatársakkal; találkozó a határőrség parancsnokságának igazgatóival és szakértőivel

14:00 – 15:30 Ebéd

15:30 – 17:30 Visszatérés Varsóba

17:30 – 18:30 **Találkozó Piotr STACHAŃCZYK úrral, a Belügyi és Közigazgatási Minisztérium államtitkárával, aki a migrációs és menekültügyi kérdésekért felel**

18:45 – 20:00 Vacsora

2008. április 3., csütörtök

09:00 – 12:00 Látogatás a **Frontexhez**[1]

- az ügyvezető igazgató üdvözlése és általános bemutatás

[1] Frontex, Rondo ONZ 1, 00-124 Warsaw, Lengyelország, tel. (48 22) 544 95 00, fax. (48 22) 544 95 01

- a különféle egységek vezetőinek prezentációi
- kérdések és válaszok

12:00 – 12:15 Transzfer busszal az EP Irodájába

12:15 – 13:15 **Sajtótájékoztató** az EP Irodájában

13:15 – 13:30 Transzfer busszal a **Frontexhez**

13:30 – 15:00 A **Frontex** által adott ebéd

15:00 – 15:15 Transzfer busszal a szállodába

Kötetlen visszatérés (javaslat: 19.45 – 21.50 Visszautazás Brüsszelbe (SN5160 WAW I BRU)

3. MELLÉKLET

A LIBE delegációjával tartott találkozón 2008. április 1-jén megjelent szervezetek, illetve nem kormányzati szervezetek listája

UNHCR Lengyelország
IOM Nemzetközi Migrációs Szervezet
Lengyelországi Helsinki Emberjogi Alapítvány Program Pomocy Prawnej dla Uchodzcow i Migrantow Jogi Segítség Menekülteknek és Migránsoknak
Lengyel Humanitárius Szervezet
Caritas Lengyelország
Halina Niec Jogsegély Központ
Stowarzyszenie Interwencji Prawnej (Egyesület a Jogi Intervencióért)
Varsói Egyetem Jogi Klinika
Jogállamiság Alapítvány
Migrációkutató Központ: CMR
Varsói Szociálpszichológiai Intézet (SWPS)
La Strada Poland
Amnesty International – lengyel részleg.